

Rumiant sobre la immigració

H

hi ha un aspecte que veig que reclama pensar-hi a fons a propòsit de la immigració musulmana a Catalunya: és el que en podríem dir les dissimetries entre les societats no només en el desenvolupament tècnic sinó en el desenvolupament racional i, en especial, sobre el paper de la religió com a element rector de la vida privada. Quim Monzó, a *La Vanguardia*, ja denunciava la papanateria dels que defensaven, de totes totes, certs costums tradicionals de l'Islam, com ara traure una filla de l'escola als dotze anys perquè segons el parer dels pares ja no li calia més formació escolar. En aquest cas és evident que una persona, per molt que vingui del Magrib, ha d'adaptar-se a les formes de viure de la societat que l'acull.

Però n'hi ha més: mentre a Europa hi ha hagut una crítica sistemàtica de la religió cristiana des de posicions racionals, a l'Islam no s'ha produït aquesta oxigenació per la raó.

A Europa, sabem a les clares que a la religió no s'hi podia arribar per mitjà de la raó. Ramon Llull encara ho pretenia al segle XIII i s'esforçava a demostrar per raons necessàries la perfecció de la religió cristiana enfront de les altres religions —inclosa la de Mafumet i l'hebrea. Però ara això és indefensable.

Ara a Europa quasi ja ningú pretén creure per raons racionals, sinó que s'accedeix a una religió per la fe. És a dir, per la pura i lliure voluntat de creure.

Però el fet és que tant l'Església com la doctrina cristianes han estat sotmeses a la crítica més implacable. I el paper de la religió en la vida pública de la gent ha disminuït molt. La religió és un fet privat que s'expressa lliurement a les celebracions eclesials. Algú diria que la nova religió pública de les masses és l'espectacle, potser sí.

Però tornem-hi. El paper de la religió cristiana, doncs, ha estat relegat a un rol secundari que ja no governa ni la moral personal ni la moral pública. Cadascú té les seues creences, però s'han circumscrit al límit de la privacitat o a la celebració comunitària eclesial.

Però la immigració massiva de ciutadans àrabs plantejarà un nou dilema: què fer en una societat com l'àrab que no ha exercit aquesta rigorosa crítica cap a la religió?

Primer, perquè una part de l'Islam presenta un fons fonamentalista dur. Hi ha pensadors crítics, però són una minoria. Hi ha grups il·lustrats, però són escassos i poc coneguts. La paraula d'Al·là és sagrada, però, és clar, tots els que hem llegit alguns llibres sabem que els llibres religiosos no són sagrats. Són obra humana i, per tant, han de

ser sotmesos a crítica racional.

Nosaltres ja no llegim la Bíblia com un text sagrat. La llegim com un text literari que pot ser una pedrera per a la creació artística, com un text cultural de primer ordre, com una manera de comprendre la nostra tradició cultural, però no com un llibre sagrat, intocable, escrit per Déu. Han calgut moltes generacions de gent lliure i atrevida per trencar aquest tabú.

L'Islam presenta una moral religiosa que governa la vida i que reclama una actitud pública, resant diversos cops al dia, per exemple, que ja no es reclama als cristians més fervents. La presència de l'Islam en la vida moral dels musulman és tan intensa que afecta l'alimentació: no consumir carn de porc ni consumir carn escorxada d'una determinada guisa. Mentrestant, els europeus tendim a orientar la nostra moral de comportament amb criteris no religiosos. O, si hi són, ja han esdevingut principis laics: no mataràs o estimaràs l'altre com a tu mateix diríem que ja no són uns principis religiosos exactament.

Parlant clar: no fem el dejuni de Quaresma perquè ja mirem de confeccionar unes dietes variades que no comprenguin consumir carn en excés. La dieta, doncs, no ve governada per la religió, sinó per la ciència, mentre que en el món musulmà la dieta ve governada per la religió. Tot i que imagino que els musulmans més espavilats ja han deixat de banda el precepte de consumir carn de porc perquè ja saben que la prohibició prové d'una època en què la triquinosi era una malaltia habitual dels porcs que s'encomanava als humans. Però ara de triquinosi ja no n'hi ha i, tanmateix, el precepte persisteix.

I, finalment, els europeus hem separat la política de la religió. Si més no en termes formals. Mentrestant, en el món àrab, la religió i la política encara van de bracet.

Tot plegat suscita unes qüestions inquietants: fins a quin punt s'ha de ser tolerant amb aquestes posicions fonamentalistes? Fins a quin punt una presència de la religió en tots els camps no porta les societats al desastre? I, encara, per què una institució pública d'una ciutat ha de pagar la construcció d'una mesquita si la religió pròpia ha esdevingut, entre nosaltres, una qüestió privada?

ANDREU LONCÀ



Biblioteca
Sant Bartomeu
d'Alpicat

SEGRE

19-11-00

Andreu Loncà

